

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

"Indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen"

1 Korinthe 15:19

In 2 Korinthe 11 vermeldt de apostel Paulus het een en ander van zijn levenservaringen. Daar komen we van onder de indruk.

Hij spreekt van gevangenissen, stokslagen, doodsgevaar, steniging en schipbreuk. Die waren zijn deel in zijn leven. Hij zegt tenslotte: Ik sterf alle dagen. Paulus, hoe heb je dat alles kunnen verdragen? Dat zal ik u zeggen: omdat ik weet dat de laatste slag en de heerschappij en macht en kracht die nu tegen mij zijn, moeten straks voor Hem buigen, die nu is opgestaan. Ook de laatste, de grootste vijand wordt tenietgedaan, namelijk de dood. Ja ook de dood, die mij eerst nog zal overwinnen. Maar niet blijvend, want mijn Koning is voorgoed als Eersteling uit de doden opgestaan. Met Gods volk behoeven we geen medelijden te hebben. Het zijn kruisdragers. Maar straks kroondragers. Straks steken ze het hoofd omhoog en zullen de eerkroon dragen. Na het zure geeft Hij hen het zoet. Ze zijn temidden van alle verdrukkingen en bestrijdingen toch rijk in de Heere.

De erfenis ligt vast, want hun Koning is van Israëls God gegeven. Ze krijgen te geloven dat Hij leeft.

Want ze geloven in de opstanding op de derde dag. En als Hij leeft dan zullen zij ook met Hem leven!

Wilt u niet met hen meereizen? Zie nu eens niet op hun verdrukkingen maar zie ook eens op de heerlijkheid die aan hen zal geopenbaard worden. Zie eens op die Levensvorst in wie al Gods kinderen vergeving van zonden hebben en recht op het eeuwige leven.

Paulus zegt: Ik lijd niet tevergeefs. Ik strijd niet tevergeefs. Ik ben niet de ellendigste van alle mensen. Heb met mij toch geen medelijden. Want ik ben niet alleen in dit leven op Christus hopende. Wij hebben uitzicht gekregen op de erfenis aan de overkant van de grens van ons leven. Ik ga op tot Gods

altaren. Tot God, mijn God, de Bron van vreugd. En straks zal de Eersteling uit de doden onze sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, die in ons woont. Dat is het kardinale punt: of de Geest Gods in ons woont. Die Geest die ons wederbaart. Die ontdekt aan de zonde, aan ons doods-bestaan van waaruit geen vrucht in eeuwigheid meer te verwachten is. Die de zonde doet haten en vlieden, die de droefheid naar God werkt, waaruit dan weer voortvloeit een onberouwelijke bekering tot zaligheid, want het geloof is door de liefde werkende.

Vraag dan naar de Heere en naar Zijn heil, dat voortvloeit uit Zijn opstanding. Gewen u aan de Heere en heb vrede. Houdt u dicht bij het Woord van God, want dat Woord is een kracht Gods tot zaligheid. Dat Woord bevat die Christus die dood geweest maar ook levend is geworden. Onderzoek dat Woord zolang totdat u Hemzelf daarin mag vinden en Hij tot u zal zeggen: Ik leef en gij zult leven. Dat is alle moeite rijk beloond.

L.W. van der Meij

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. L.W. van der Meij opgenomen over 1 Korinthe 15:19. Ds. P. den Butter schrijft een eerste artikel over de wederopstanding der doden op de jongste dag. Ds. J.M.J. Kieviet maakt een begin met de bespreking van het boek van dr. W. Verboom over de Dordtse Leerregels. Ds. P. Roos schrijft een eerste artikel over openbare belijdenis des geloofs. Ds. Tanis schrijft over het diakenambt naar aanleiding van 1 Tim. 3:28-12. Ds. K. Hoefnagel vervolgt zijn schrijven over het werk van de Heilige Geest. Zelf hebben we een vierde artikel geschreven over de zaligsprekingen. Er is een verslag opgenomen van de gehouden LCJ jongerendag in Barneveld. Tenslotte werden enkele persberichten opgenomen.

Jubileumnummer

Dit nummer ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van Bewaar het Pand is goed ontvangen. Moge de Heere in de toekomst de arbeid die verricht mag worden met Zijn zegen achtervolgen.

Ontmoetingsdag Werkendam

Zaterdag j.l. 22 april werd onze ontmoetingsdag te Werkendam gehouden. Helaas kon ik zelf niet aanwezig zijn omdat ik een begrafenis moest leiden op Urk. Van onze voorzitter, ds. M. Vlietstra, begreep ik dat het een goede dag is geweest. De temperatuur viel wat tegen, maar het bezoek was goed. De kerk was vrijwel geheel gevuld. Maar het belangrijkste is dat het Woord Gods mocht klinken en weerklank mocht vinden in het hart. Het is een goede zaak rondom het Woord Gods elkaar te mogen ontmoeten. Tijdens de middagpauze en ook voor en na de samenkomsten hebben veel bekenden elkaar weer gesproken. Er mag door Gods goedheid een samenbindende werking uitgaan van onze ontmoetingsdagen. Op gepaste wijze mogen we er blij mee zijn dat 'Bewaar het Pand' na 40 jaar nog functioneert en een plaats in de Christelijke Gereformeerde kerken mag innemen. De Heere ontferme Zich op het gebed over het geheel van onze kerken. We hopen en bidden dat er nog velen getrokken zullen worden uit de macht der duisternis en de vreze Gods mogen leren kennen en beoefenen. Daarnaast hopen en bidden we dat zij die de vreze Gods deelachtig mogen zijn nader onderwijs van de Heere mogen ontvangen.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 11 mei verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 4 mei. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Wie vertrouwd is met de vroege zeventiende-eeuwen, weet dat ze weinig spreken van de hervormde of de gereformeerde kerk, maar veel van de christelijke gereformeerde religie. Geen toeval zeker; men wilde de binnenlands bestaande kerkelijke organisatie niet zien als een besloten nationaal instituut, als een op zichzelf staande grootheid, maar als de locale verschijningsvorm van een veel groter geheel. De reformatie vestigen, dat was niet de oprichting van een nieuw bijzonder kerkgenootschap, maar de aanvaarding van iets dat elders al bestond, namelijk de christelijke religie in de gedaante die zij met de reformatie had aangenomen.

Dat is een mooi begin van een mooi boek. Een boek met een merkwaardige titel: *Bavianen en slijkgeuzen*. Het is geschreven door dr. A.Th. van Deursen en verscheen al meer dan dertig jaar geleden voor het eerst. Het beschrijft de kerk en het kerkvolk in de eerste twintig jaren van de 17^e eeuw. De tijd die voorafging aan de Nationale Synode van Dordrecht. En daar ging heel wat aan vooraf... Ik ga op dat boek van dr. Van Deursen

nu niet in. Wel wil ik kwijt dat het leest als een roman. Ik wijs nog even op die vreemde titel. 'Bavianen' – dat was in die dagen de scheldnaam voor de remonstranten. De contraremonstranten daarentegen werden 'slijkgeuzen' genoemd. In en om Rotterdam bijvoorbeeld waren zij het namelijk die 's zondags door weer en wind over de beslijkte wegen de gastvrijheid van de dorpskerken verkozen boven de remonstrantse predikaties in de stad. Het waren jaren vol beroering.

afwijking van de leer

Wat was de zaak? Wel, de leer was in het geding. De leer van de christelijke gereformeerde religie. In de boezem van de vaderlandse kerk, die zich dus eveneens zowel christelijk als gereformeerd noemde. Het was klein begonnen, in 1604. Met een academisch conflict op de Leidse universiteit tussen twee professoren, Arminius en Gomarus. Maar naarmate de jaren verstreken, werd de strijd opgestuwd tot een ware volkstwist, het conflict tussen de arminianen en de gomaristen, de remonstranten en de contraremonstranten. Eerst in de jaren 1618-1619 kwam in Dordrecht een door de overheid bijeen geroepen synode bijeen die in dit geschil een bindende leerspraak deed: de Dordtse Leerregels.

In enkele artikelen wil ik de aandacht vestigen op een boek dat enkele maanden geleden verscheen en dat nader ingaat op deze Leerregels van Dordt, op de voorgeschiedenis en op de inhoud ervan. Geschreven door dr. W. Verboom, predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland en hoogleraar Geschiedenis van het Gereformeerd Protestantisme aan de Theologische faculteit van de Universiteit van Leiden.

Wie zich oriënteren wil op de totstandkoming en de theologie van de reformatorische belijdenisgeschriften, kan inmiddels niet meer om dr. Verboom en zijn boeken heen. Want niet alleen over die Leerregels, ook over elk van de twee andere belijdenissen publiceerde hij een studie: over de *Heidelbergse Catechismus* (1996) en over de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* (1999).

Ik prijs dit initiatief van dr. Verboom van harte. Met name dit laatste boek over de Leerregels voorziet in een leemte. Terecht signaleert hij in zijn Woord vooraf dat de Leerregels in het dagelijkse leven van kerk en geloof

helaas geen grote rol spelen. Terwijl er anderzijds de neiging is bij degenen die ze wel enigszins kennen, ze het liefst weg te zetten in het museum. Ze zijn van een andere tijd en voor nu niet meer relevant, zo meent men... Daartegenover zegt dr. Verboom – en ik val hem helemaal bij – dat de kerk van vandaag er alleen maar tot haar eigen schade aan voorbijgaan kan. En heus niet alleen maar om interessante dingen uit de historie naar boven te halen. De thematiek van de Leerregels behoort tot het onopgeefbare goed van de kerk der Reformatie. Omdat het immers gaat over zonde en genade, verkiezing en verwerping, roeping en wedergeboorte, verzoening en volharding.

Het boek zet in met een dubbele biografie. Die van Jacob Harmenszoon uit Oudewater, die zich later – naar de geleerdenmode van die dagen – Jacobus Arminius laat noemen. En die van Franciscus Gomarus, in Brugge geboren als Fransoys Gomaer. Het zijn allebei hoogbegaafde jongens. Al op jonge leeftijd geven ze daarvan blijk. Ze ontvangen, ieder voor zich, een internationale theologische vorming. Zo studeert Arminius onder andere in Genève, bij Beza, de opvolger van Calvijn. Terwijl Gomarus onder andere in Neustadt bij Heidelberg colleges volgt. Onder meer bij Ursinus en Zanchius. In 1603 komen ze elkaar in Leiden tegen, als Arminius hoogleraar aan de theologische faculteit wordt. Gomarus was dat al tien jaar eerder.

In de jaren 1604 tot 1609, Arminius' sterfjaar, blijkt voortdurend hun verschil van gevoelen. Heel globaal gezegd wilde laatstgenoemde vooral de menselijke factor in het zalig-worden beklemtonen. God verkiest mensen vanwege hun geloof, waarvan Hij tevoren weet, aldus Arminius. Daartegenover legde Gomarus, in de lijn van Calvijn en van de belijdenisgeschriften van de kerk, nadruk op het God-zijn van God, op Zijn soevereiniteit. God verkiest alleen uit genade, niet om iets in de mens, aldus Gomarus. Tussen beide standpunten bleek na verloop van tijd geen brug meer te slaan.

De problematiek nam toe toen de overheid zich met deze kerkelijke zaken ging bemoeien. Het was de tijd van het Twaalfjarig bestand. Een belangrijke man was de raadpensionaris Johan van Oldebarnevelt. Evenals hijzelf waren de meeste regenten op de hand van de remonstranten. Het kerkvolk echter koos vooral de zijde van de calvinistische contra-remonstranten. Heel belangrijk is de houding van prins Maurits in dezen geweest.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Tenslotte besliste in de jaren 1618-1619 de internationaal samengestelde Synode van Dordrecht over deze leergeschillen. Haar gevoelens werd verwoord in de Leerregels van Dordt. Het remonstrantse standpunt werd als onbijbels afgewezen.

toelichting

De waarde van dit boek is enerzijds de historische lijn die helder en herkenbaar getrokken wordt. Het is niet in alles zo verheffend wat er in die jaren zich heeft afgespeeld. Maar de Heere bewaarde Zijn kerk in onze landen bij de bijbelse leer van de Reformatie, zo blijkt. Met name in de toelichting die dr. Verboom geeft op de stellingen van enerzijds de remonstranten en anderzijds de calvinisten, blijkt hoe verschillend de sporen waren die beiden gingen. Veel eenvoudige gemeenteleden uit die dagen hebben de ingewikkelde godsdienstgeschillen niet echt begrepen. Toch voelden velen intuïtief aan waar de band met het verleden werd bewaard, namelijk bij de aanhangers van Gomar. Het ging ten diepste om de belijdenis van Gods genade in de rechtvaardiging van de goddeloze. En om de erkenning van het God-zijn van God in de zaligheid van verloren zondaren en in de verheerlijking van Zijn Naam. Niet de gelovige mens bewerkt zijn heil, maar de soevereine God is de ontfermende God. Terecht schrijft

dr. Verboom dat de remonstranten te enenmale niet hebben verstaan welke ontzaglijke troost het is dat God de Zijnen bewaart bij het heil en het geloof, zodat ze inderdaad nooit uit Zijn hand gerukt worden.

Een belangrijk aspect van dit boek is dus de historische lijn die getrokken wordt. Betreffende de voorgeschiedenis van de Synode en tevens die van het verloop van de Synode. In hoofdstuk 7 wordt de tekst van de Canones van Dordt weergegeven. Verhelderend is de korte toelichting die de schrijver op elk van de artikelen geeft. Wie de tekst van de Leerregels nog eens tot zich laat doordringen, komt onder de indruk van de Schriftuurlijke en (wat mij betreft) overtuigende wijze van zeggen. Met op tal van plaatsen een vooral pastorale toonzetting. Het slot is indrukwekkend: de lofprijzing van de drie-enige God, "Welke enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, zij eer en heerlijkheid in eeuwigheid. Amen."

N.a.v.: Dr. W. Verboom, *De belijdenis van een gebroken kerk. De Dordtse Leerregels – voorgeschiedenis en theologie*. Uitgeverij Boekencentrum te Zoetermeer. ISBN 90-239-1064-8. Paperback. 320 pag. Prijs € 22,50.

J.M.J. Kieviet

DIAKEN- ZIJN.

Vereisten en zegen.

1 Tim. 3:8-12

Diaken- zijn is geen bijbaantje in het kerkelijk leven. Men staat in het ambt. Een diaken is iemand die dient. Hij is een dienaar. Deze naam is treffend. Hij is voluit bijbels. Hij wordt in het Nieuwe Testament veel gebruikt. Christus noemt Zichzelf diaken. We kunnen het lezen in Lukas 22:27. Paulus geeft door dat de Heere hem in de diakonia, in het diakenambt gesteld heeft. (1 Tim. 1:12.) We weten uit Handelingen 6 van mannen die gekozen werden om het diakenambt te bekleden. Denk o.a. aan Stefanus. Opvallend is dat de diakenen in nauwe samenwerking met de opzieners aan de gemeente leiding gaven. Vandaar dat het naar het Woord van de Heere is dat nu de diakenen met de predikant en de ouderlingen de kerkraad vormen. Zeker, de ambten in de kerk zijn onderscheiden. Een ieder heeft zijn eigen taak, maar gezamenlijk leidt men de gemeente. Gelijk nu

de opzieners, de predikant en de ouderlingen aan bepaalde eisen moeten voldoen, zo staat er ook voor de diakenen het één en ander beschreven. In de verzen 8-12 van hoofdstuk 3 gaat Paulus daarop in. De diakenen moeten eerbaar zijn. Dat betekent dat hun levensopenbaring geen aanstoot mag geven, ze moeten respect afdwingen. De vreze des Heeren moet ook in hun leven de toon aangeven. Ze mogen ook niet tweetongig zijn. Ze behoren niet met twee tongen te spreken. Ze mogen niet bij de één zus en bij de ander zo spreken. Het naar iemands mond spreken moet door hen gemeden worden. Ze moeten een vijand zijn van vriendjespolitiek. Ze moeten staan voor wat ze zeggen. Men moet op hen aan kunnen. Men moet hen kunnen vertrouwen. Ze mogen ook niet verslaafd zijn aan wijn en sterke drank. Deze opmerking kunnen we begrijpen, als we denken aan het feit, dat de diakenen destijds zorgden voor de gemeenschappelijke maaltijden van de gemeente, de liefdesmaaltij-

den. Bij die maaltijden werd wijn geschonken. Natuurlijk met mate. Echter ontaarding kwam voor. Denk aan de gemeente van Korinthe. Daar was dronkenschap. De vermaning door Paulus heeft dus grond. Men ging te ver. De Naam van de Heere werd er door gelasterd. Alles gebruiken met mate is goddelijke eis. Ook vandaag! Verder mag een diaken geen vuil gewinzoeker zijn. Dit geldt ook voor de opzieners. Daarin wordt gezien dat dit een zonde is die veel kan voorkomen. Nimmer mag eigenbelang gezocht worden. Betrouwbaar en barmhartig zijn is eis. Steeds handelen naar eer en geweten. De houding en de handelingen van de barmhartige Samaritaan geven een levensvoorbeeld. En niet te vergeten, wat de Heere Christus sprak en in praktijk bracht. Het "doet gij ook also" klonk verschillende malen. Bakens in zee zijn er! We weten van Judas, een discipel van de Heere Jezus. Hij beheerde het geld, maar was een dief. De geschiedenis van Ananias en Saffira is bekend. In Handelingen 8 gaat het over de zonde van simonie. Geld kan een verleidende macht zijn. Wat de plaats in het gezin betreft, die moet zijn gelijk aan die van de opziener. De predikant, de ouderling en de diaken moeten één lijn trekken in het leiding geven thuis en in de gemeente. Aan de verschillende vereisten wordt verbonden: houdende de verborgenheid des geloofs in een rein geweten, 1 Tim. 3:9. De kanttekening geeft de volgende verklaring: 'de verborgenheid des geloofs is de leer of de belijdenis van de leer van het evangelie die doorgaans een verborgenheid wordt genoemd omdat dezelve de mens niet uit de natuur maar door Gods openbaring is bekend gemaakt.' Deze zaak moet bewaard worden in een rein geweten. Er moet voluit naar de Heilige Schrift gehandeld worden. Dat betekent dat de diakenen niet slechts zakelijk hun werk moeten doen, maar ze moeten tot de gemeenteleden ook komen, zoals in het formulier staat, met troostelijke redenen, met woorden uit de Schrift. Wanneer we alles overzien wat de apostel schrijft en dat naar de wil van de Heere, dan moeten we over het ambt van diaken niet gering denken. Hij staat in de dienst van de Heere. Het geloof, het geloofsleven, moet voor hem spreken en hij mag ook naar zijn ambt daarover spreken in de gemeente en bidden. Soms kan hij in bepaalde situaties waarmee hij geconfronteerd wordt, nog sterker onderwijzend, sterkend spreken dan een predikant. Voor een diaken is Stefanus een levensvoorbeeld. De persoon van Stefanus dient voor Gods aangezicht

te brengen met het gebed: Heere, laat uw Geest in mij werken, gelijk dat geschiedde bij Stefanus. De apostel wijst er verder op dat een kerkenraad niet zo maar in eens mag komen tot kandidering van een persoon. We denken aan onze kerkelijke procedure. Beproeving is noodzakelijk, men dient aan criteria te voldoen. Het betekent niet een poosje op proef ambtsdrager zijn, maar wel dat men de toets van de gemeente kan doorstaan. Men moet het vertrouwen hebben van de gemeente. Dit geldt ook voor de diakenen. Zo alleen kan men op waardige wijze de gemeente dienen. De vrouw van de diaken moet ook aan bepaalde eisen voldoen. We zien zo dat de ambtsdrager staat in de heilige dienst van de Heere. In onze verzakelijkte tijd mogen we daar wel meer bij leven. Elke ambtsdrager op zijn plaats. Na vele vereisten laat de apostel een treffend slot horen. Want die wel gediend hebben, verkrijgen zichzelf een goede opgang en veel vrijmoedigheid in het geloof, hetwelk is in Christus Jezus, vers 13. Wie op de juiste wijze in de gemeente dient, krijgt een goede plaats in de gemeente. Er groeit waardering. Met achting wordt er over de diaken gesproken. Zijn woorden, zijn bidden, zijn houding verdwijnen niet, maar zullen veel doen. De diaken ontvangt ook vrijmoedigheid in het spreken over de Heere. Hij krijgt kracht en wijsheid in alle levensomstandigheden.

den. Wat kan een diaken veel betekenen voor gemeentelieden. De Heere wil hen gebruiken. Het komt voor dat diakenen die bij het Woord van de Heere leven verkozen worden tot het ambt van ouderling. Dit is geen trap hoger maar een eer van de Heere. Wat is de Heere goedertieren. Wat wil Hij zijn voor en in de gemeente. Zijn er ambtsdragers in de gemeente bij wie bemerkt wordt 'een goede opgang en veel vrijmoedigheid in het geloof', houdt hen in waarde en bidt om de zegen van de Heere door hun arbeid. Willen we als ambtsdrager voldoen aan de gestelde eisen? De Heere is het waard! Een hoogst verantwoordelijk ambt wordt gekend, maar ook een rijk ambt. Het is van de Heere. Wanneer leeft: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten, dan is zeker het gebed aanwezig: Heere, leer mij steeds dienen. Laat mij steeds dienen. Laat heel mijn leven staan in het teken van dienen. Dan staat het geestelijke in alles voorop. Dan weet en bemerkt de gemeente dat er ambtsdragers zijn. Gegeven door de Heere, bestemd voor de gemeente. Dan is er geen tegenstelling tussen ambtsdragers van nu en voorheen. Geen verschil in leven en werk. Bezinning hierop is vandaag zeker nodig. Bijzonder bij de ambtsdragers.

M.C. Tanis

belijdenis en een levend geloof, heb ik veel mensen aangetroffen die met ernst de zaken trachtten te beleven. Ik denk zelfs dat in gemeenten die misschien neigen naar de opvatting van belijdenis des geloofs in de zin van belijdenis van het obiectieve geloof (*fides quae*), de verbondenheid met de kerk en het geloof doorgaans duidelijk blijkt, terwijl zeer hoogkerkelijke opvattingen niet persé mensen binden aan een trouw en volhardend leven. Want de vraag laat zich niet onderdrukken hoe nu feitelijk het verband gezien moet worden tussen openbare belijdenis en het gaan aan het Avondmaal. Concreet: wat verstaan we onder "geloof" als het gaat over belijdenis des geloofs. Onze jonge mensen worstelen met deze vraag. Zij beseffen enerzijds de noodzaak van belijdenis doen en tegelijk spreken zij grote terughoudendheid uit inzake het persoonlijke geloof (*fides qua*) en de zekerheid daarvan. Velen zijn in verlegenheid over de mate waarin zij kennis van hun zonde en schuld bij zichzelf waarnemen. Ook wordt beseft dat de kennis van Christus een geschenken genade is, niet uit de mens af te leiden. Vanzelfsprekend is men ook voorzichtig als gevraagd wordt naar godvruchtige levenswandel in deze moeilijke tijden. Althans, deze jongeren zijn er gelukkig en het zijn niet de minste leden van de gemeente. Hoe gaan wij met hen om? Hoe spreken we met hen over de Avondmaalsgang? Trouwens, kunnen wij wel onderscheiden hoe deze dingen beleefd worden in het hart van de jeugd?

Hier geldt wat de Heere Jezus Zelf heeft geleerd inzake de twee zonen, die moesten arbeiden in de wijngaard. Op het bevel van de vader antwoordt de ene welgezind: "Ik ga, heer!" en hij ging niet. Er staat eigenlijk: "Ik (wel), heer". Hij zei dat zo omdat zijn broer eerst had gezegd: "Ik wil niet". Hier waarschuwt de Zaligmaker ons Zelf voor een al te veel vertrouwen op menselijke gezindheid en goedbedoelde voornemens. Onze tijd mag daar best van leren. Voorheen werden allerlei voornemens niet direct geijkt als uitingen van geestelijk leven. Er staat immers van veel goede voornemens: "Van toen af gingen velen Zijner discipelen terug en wandelen niet meer met Hem" (Joh.6:66). Als jongeren eerlijk worstelen met de vraag naar de echtheid van hun geloof, moeten we hun verlegenheid serieus nemen en deze niet trachten weg te nemen met allerlei algemeenheden, zeker niet met een vorm van al te goedkope genade. Velen ook in onze tijd deden belijdenis

OPENBARE BELIIDENIS (1)

In dit voorjaar zullen in veel gemeenten jongeren openbare belijdenis des geloofs afleggen. Het formulier voor de kerkvisitatie stelt daarover ook een vraag. Daarin worden vooral de motieven genoemd die leiden tot het doen van belijdenis. De vraag is rustig gesteld. Het verband met het Heilig Avondmaal blijft hier ongenoemd. In dit artikel wil ik de kerkordelijke achtergrond met u bezien.

aarzelingen

In art. 61 van de Kerkorde, waar vanuit het Avondmaal gesproken wordt over de belijdenis des geloofs, vinden we meer over het karakter van de openbare belijdenis. Deze belijdenis vindt overigens plaats overeenkomstig de regeling van de plaatselijke kerk, zo staat er. Niet geheel duidelijk is wat hiermee bedoeld wordt. Ziet het ook op verschil van opvatting inzake belijdenis doen? Het laat zich vermoeden. Wel spreekt ook de Kerkorde duidelijk over belijdenis des geloofs.

In een drietal later toegevoegde uitspraken wordt ingegaan op de tweeërlei opvatting, die in verschillende kerken en gemeenten bestaat over belijdenis des geloofs en belijdenis der waarheid. Dit laatste wordt in art. 61 sub 1 wel wat makkelijk aangeduid als het van buiten leren van enige waarheden. Misschien zouden we nu deze bepaling uit 1836 toch wat anders formuleren. Er zijn niet zoveel catechisanten meer die waarheden van buiten leren, laat staan teksten in hun gedachten inprenten. Wie catechiseert, weet dat dit van buiten leren al de grootst mogelijke moeite kost. Verder moet ik zeggen dat ik persoonlijk in mijn gang door de kerken zelden aspirant- belijdeniscatechisanten ben tegen gekomen, die zuiver alleen maar wat verstandelijke kennis verzamelen. In die zin komt belijdenis der waarheid, als zijnde louter een uitgesproken historisch geloof, onder ons vrijwel niet voor. In gemeenten waar men aarzelt over het verband tussen

van hun geloof, maar velen ook helaas stelden later teleur. Tot verdriet van de catecheet en de gemeente. Daarnaast zal geen belijdeniscatechisant zonder meer zeggen: Ik wil niet, maar deze herkent in eigen hart en leven wel de neiging daartoe. En dat geeft verlegenheid. Deze gelijkenis maakt ons heel voorzichtig, ook als we spreken over belijdenis doen.

leiding

De Synode van 1950 spreekt nogal nadrukkelijk over het onlosmakelijke verband tussen belijdenis doen van het geloof en belijdenis doen van de waarheid. "Zij (de Synode) dringt er bij de kerken ten ernstigste op aan dat beleeft worde het onlosmakelijk verband tussen het afleggen van belijdenis des geloofs en het gebruik der sacramenten" (art. 61 sub 3).

Deze woorden geven heel juist aan dat er naar het allerbeste gestreefd moet worden en dat we geen opening geven aan een kerkelijk fiat op een onbekeerd leven. Zouden we de zaken anders stellen dan zou dat gebeuren: dan geeft de kerk aan het ongelooft een kerkelijke en legitieme plaats.

Het zijn echter twee zaken als we spreken over de noodzaak van oprecht geloof en over de veronderstelling van dat geloof. Men kan uit een zo geladen zin makkelijk besluiten tot een veronderstelling, dat het nu ook wel zo zal zijn. Zo ontstaat een Avondmaalspraktijk die zorgen baart, omdat er dan sprake is van het bekende automatisme. De noodzakelijkheid van oprecht geloof, uitgesproken door de Synode van 1950, nemen we over, maar niet de daaruit onbedoelde voortgekomen Avondmaalspraktijk in veel gemeenten.

De bepaling uit 1913 geeft toch iets meer inzake de praktijk van openbare geloofsbelijdenis: "De Synode spreekt uit dat op grond van Gods Woord en de belijdenisgeschriften van de kerk een levend geloof als eis van God bij het afleggen van geloofsbelijdenis gevorderd moet worden. Zij erkent nochtans dat de mens niet kan zien wat in het hart van de belijder voor God is, zodat de kerk niet meer van de belijder eist dan wat de mond belijdt, indien het leven zulks niet tegen spreekt" (art. 61 sub 2). De voorzichtige vraag mag wel gesteld worden of de bepaling sub 3 (1950, zie boven) na de uitspraak van 1913, wel strikt nodig was? Het zal gebeurd zijn in onze kerken, dat de wettige eis geleid heeft tot een veronderstelling van wat geëist wordt. Terecht is wel opgemerkt dat de veronderstelde wedergeboorte onder ons wordt gemeden en

hoe is daar in het verleden tegen gewaarschuwd, terwijl het verondersteld geloof naderhand is binnengehaald. Onze jeugd zal ermee gebaat zijn als we hen niet overvragen. Erkennen we tenvolte in eerlijke zelfkennis de realiteit van de geestelijke worstelingen en de grote verlegenheid die veler deel is. Als deze worsteling er niet is (Ik ga, heer!), dan is dat zelfs een ernstig tekort.

De Synode van 1913 heeft duidelijk leiding gegeven temidden van de vele vragen die in het hart leven. Kerkeraden hebben de plicht om de catechisanten voor de eis van Godswege te stellen. Met minder kan het niet. Maar welke eis stellen we dan? De mate van het geloof kan verschillend onder woorden gebracht worden. Het is een teer werk om het geringste niet te beschadigen en tegelijk te wijzen op hetgeen er nog meer te verkrijgen is. Juist in de verlegenheid kan te meer het werk van de drieënige God worden voorgesteld zoals dat in de beloften van het evangelie naar voren komt. De eis te stellen betekent echter niet dat we jongeren op valse gronden het ware geloof aanpraten. Leg niemand haastig de handen op, zo klinkt het vermaan van de apostel Paulus.

Voor hen die zich herkennen in de persoonlijke vragen die zich hier voordoen, zou ik graag willen wijzen op de kamerling uit Hand. 8.

Op zijn vraag om gedoopt te worden stelt Filippus de nadrukkelijke eis: "Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd". Plaats de jeugd (of de oudere, want het gaat hier feitelijk om ieder) voor deze strikte eis en de vragen vermenigvuldigen zich. Hoe kan ik weten van ganser harte te geloven? Filippus echter stelt deze eis niet, maar het is het bevel van de Heere Zelf. In plaats hiervan mag geen belijdenis der waarheid erkend worden. Het eigen hart kan zo verdeeld lijken; daarom bidden we om een verenigd hart. Had Filippus niet beter kunnen zeggen: de begeerte is genoeg, of een klein beginsel is ook al waar; hij had ook kunnen vragen naar de kennis der waarheid. Maar nee, hij hangt de ruif heel hoog en hij stelt strikte en bijna onmogelijke eisen. Het is eerlijk om het zo te doen.

Het antwoord daarentegen sluit niet aan op de vraag. De kamerling spreekt in zijn antwoord niet zozeer over de echtheid van zijn geloof, maar wel over de echtheid van de Godheid van Christus. Dus geen antwoord: ik geloof het echt wel. Hij gaat niet tenvolte in op de vraag van Filippus. Hij werpt zich in zijn verlegenheid op de Heere Jezus. In Hem ligt alle echtheid en vol-

komenheid gegeven. Hoewel dan de kamerling niet strikt antwoordt, neemt Filippus dit antwoord wel over.

Heel mooi komt dit ook uit in het gesprek tussen de Heere Jezus en de vader van de maanzieke knaap. De man vraagt: "Zo Gij iets kunt....". Daarop wijst de Heere deze man op zijn eigen geloof. "Zo gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk degene die gelooft". Er is ook een andere sprekende vertaling: "Wat betreft het -zo Gij iets kunt....-, alle dingen zijn mogelijk degene die gelooft (Mark. 9:23). De Heere stelt Zijn almacht buiten en boven elke discussie, maar hij stelt de man voor de noodzaak van het geloof in zijn hart. Dat persoonlijk geloof is onmisbaar. Zo zullen we het ook tegen de catechisanten mogen en moeten zeggen. Je kunt ervoor terugschrikken. Als het van jouw geloof moet afhangen, zeg je, dan is er geen hoop.

De man spreekt daarop de bekende woorden uit: "Ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp". Geen sluitend antwoord op de gestelde vraag. De man erkent dat hij de toonhoogte van de vraag van Christus niet bereikt.

Toch, en dat is hier een groot wonder, de Heere aanvaardt dit antwoord. De Heere erkent zijn verdeelde hart toch als worstelend om en met het ware geloof. De Heere legt het accent niet op het ongelooft, maar hij heeft gehoord van het ware geloof, hoe bestreden ook. Is het zo ook bij ons? In dat licht kunnen we belijdenis doen. Er wordt een eerlijk antwoord gevraagd. Je kunt niet antwoorden op de belijdenisvragen in de kerk: Ja, maar... Alleen het jawoord (ik geloof) is wettig. Het ongelooft, hoe sterk ook, heerst niet over het geloof, maar het omgekeerde is het geval. "Zo ik niet had geloofd....". Zo was het bij die vader, hoe is het bij ons?

P. Roos

Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden. Matth. 5:6

Honger en dorst

Zij die arm van geest zijn, die treuren, en zachtmoedig zijn honger en dorsten ook naar de gerechtigheid. Zij zullen verzadigd worden: de Heere zal hun geestelijke nood lenigen. In bovenstaande zaligspreekings staat het begrip "gerechtigheid" centraal. Als een mens geen eten of drinken heeft, zal hij sterven. Het gaat over honger en dorsten niet slechts naar een klein gedeelte van de gerechtigheid, maar naar alle gerechtigheid die er maar bestaat. Het is een diep, geestelijk verlangen om recht voor God te staan en verlost te worden van de zonde. Er wordt naar gerechtigheid gedorst zoals een hert schreeuwt naar de waterstromen. Het missen van de tegenwoordigheid van God staat gelijk met het sterven van de hongerdood. Honger is een teken van leven. Een zuigeling kent verlangen naar de moedermelk. Zo hebben wedergeborenen honger naar het Woord van God. Honger is een teken van gezondheid. Hoe vaak vraagt een arts niet aan zijn patiënt: hoe is het met uw eetlust gesteld? Gebrek aan eetlust kan duiden op een ernstige ziekte. Zo is het geestelijk ook. Wie geestelijk geen eetlust heeft, is op zijn minst ernstig ziek. Thomas Guthrie schreef: "Als je erachter komt dat je meer houdt van een andere activiteit dan bidden, een ander boek dan de Bijbel, een ander huis dan het huis van God, een andere tafel dan de tafel des Heeren, een andere persoon dan Jezus, of een ander genoegen dan de hoop op de hemel: sla alarm!" Teruglopend kerkbezoek, met name in de tweede dienst, duidt op een gebrek aan honger en dorst. We lezen op blz. 192: "Nog nooit hebben we zoveel Bijbels, bijbelvertalingen en bijbelverklaringen gehad, en toch lijkt er maar zo verschrikkelijk weinig honger en dorst naar God te zijn."

Gerechtigheid

Gerechtigheid en heil worden in de Bijbel nauw met elkaar verbonden. Zo staat er bijvoorbeeld in Jesaja 46:13 "Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël mijn heerlijkheid." De zaligspreekings zou dan ook als volgt kunnen worden weergegeven: "Zalig zijn die honger en dorsten naar Mijn heil; want zij zullen verzadigd

worden." Ook rechtvaardigmaking is nauw verbonden met gerechtigheid. Gods kinderen worden door het geloof gerechtvaardigd, zonder de werken der wet. Zo alleen komen schuldige, verloren en hulpeloze zondaren in een rechte verhouding met God. Rechtvaardigheid is een eigenschap van God. Iemand heeft dit als volgt omschreven: "Rechtvaardigheid omgeeft God in alles wat Hij doet, want dat is wat Hij is." De mens is van nature onrechtvaardig. De gevallen mens is slecht, verdorven, zondig, ellendig en goddeloos, onrechtvaardig tot in het diepst van zijn wezen, door en door. Daarom alleen al ligt ieder mens onder de rechtvaardige toorn van God. De gevallen mens is een overtreder van al Gods geboden. God eist volmaakte gehoorzaamheid aan al Zijn geboden. In Galaten 3:10 staat duidelijk: vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen. Door de goede werken kan nooit iemand gerechtvaardigd worden. Het staat in Jesaja 64:6 dat al onze gerechtigheden als een wegwerpelij kleeft zijn.

De Plaatsvervanger

Christus heeft de plaats van Zijn Kerk ingenomen. Plaatsvervangend is Hij volkomen gehoorzaam geweest aan al de geboden van Gods Wet, Hij heeft al die geboden volmaakt onderhouden. Hij is nooit ongehoorzaam geweest. We noemen dat de dadelijke gehoorzaamheid van Christus. Ook heeft Christus in plaats van Zijn Kerk de straf op de overtreding van de wet van God gedragen. We noemen dat Zijn lijdelijke gehoorzaamheid. In Zijn rechtvaardige leven en plaatsvervangend sterven heeft Christus aan beide eisen van de wet van God voldaan. Die wet eist immers absolute gehoorzaamheid aan de geboden en de doodstraf wegens ongehoorzaamheid. Zo is er rechtvaardigheid voor Gods Kerk verworven. Gods kind wordt niet alleen gespaard voor de straf op de zonde, maar mag ook weer delen in gemeenschap met zijn Schepper. De schuld van Gods kind wordt helemaal kwijtgescholden en de volmaakte rechtvaardigheid van Christus wordt toegerekend.

Verzadiging

Hongerenden en dorstenden zullen verzadigd worden. Christus heeft het uitgesproken in Johannes 7: 37 en 38 "Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs

de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien." Bij de profeet Jesaja komen we dezelfde rijke gedachte tegen: "O alle gij dorstigen! Komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!" Behoeftige zielen worden verzadigd. Schuldige zondaren die tot Christus komen worden verzadigd met alle volheid van de rechtvaardigheid die er is in Gods zondeloze Zoon. Maria heeft er in haar lofzang (Lukas 1:35) ook van gezongen: "Hongerigen heeft hij met goederen vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden." Thomas Watson schrijft heel treffend: "God houdt open huis voor hongerige zondaren." Als een lege uitgehongerde zondaar bij God pleit, zal God hem verzadigen met het goede.

Heiligmaking

Rechtvaardiging en heiligmaking zijn nauw met elkaar verbonden. Er kan geen rechtvaardiging zijn zonder heiligmaking. Er wordt in dit opzicht wel gesproken over een Siamese tweeling. Het zaligmakende werk in het hart van een mens is verbonden met het heiligmakende werk in zijn leven. Christus verlost niet alleen van de schuld en de straf van de zonde maar ook van de macht van de zonde. Gods wet heeft dus niet afgedaan in het leven van Gods kinderen. Ook is er geen sprake van zogenaamde 'goedkope genade'. Wie Christus als Zaligmaker mag kennen zal zich ook gewillig aan Hem onderwerpen, wat blijkt uit een allesomvattende levensverandering. De bekende Spurgeon schrijft hierover: 'Als iemand niet anders leeft dan voor zijn bekering, zowel thuis als daarbuiten, moet hij berouw hebben over dit berouw en is zijn bekering slechts schijn.' De Heere schrijft immers Zijn wet in het hart. Dan is gehoorzaamheid aan Gods geboden geen slaafse plicht, maar een grote vreugde. Gods kinderen hebben een nieuwe natuur die geschapen is naar God in ware rechtvaardigheid en heiligheid, Efeze 4:24. We zien dit bij Paulus. Voor zijn bekering deed hij er alles aan om de gemeente van Christus te vervolgen, na zijn bekering begeerde hij in alles te leven naar de wil van Christus. De heiligheid van de farizeeën was verkeerd: ze was oppervlakkig, selectief en op zichzelf gericht. Uiterlijk waren zij precies, maar het hart deugde niet. Wat de tienden betreft waren ze heel nauwgezet, maar ze lieten het oordeel, de barmhartigheid en het geloof na. Ze wilden van de mensen gezien worden. God vraagt echter oprechte

rechtvaardigheid of heiligheid, met het ganse hart en met het oog op de eer van God. Dit brengt met zich mee het verlangen naar reiniging en het weerstaan van de duivel. Mag er verlangen zijn naar een rein en zuiver hart? McCheyne bad: "Heere, maak mij zo heilig als een verlore zondaar maar kan zijn." Mag dit uw gebed ook zijn? Zo'n gebed is teken van honger en dorst naar gerechtigheid.

Heerlijke toekomst

Op deze aarde wordt de volmaaktheid niet bereikt. Gods kind kent wel het verlangen om steeds meer als Christus te worden in woorden, gedachten en daden. De honger en dorst naar de gerechtigheid blijft in dit leven dus bestaan. In de eeuwigheid zal die honger en dorst er niet meer zijn. In deze onrechtvaardige wereld ondervindt de christen vervolging. Eenmaal zal de wereld volmaakt zuiver zijn en zullen al Gods kinderen volmaakt heilig zijn. Wat een heerlijk vooruitzicht. Er zal geen lichamelijke honger en dorst meer zijn. Maar er zal ook geen dorst meer zijn naar gerechtigheid. Gods kind zal geen enkel gebrek meer hebben. Dan hoeft Gods kind zich nooit meer te bekeren van een zonde die hem belaagt, dan hoeft hij nooit meer te treuren over een kleine misstap. Dan zal het geweten nooit meer verwond worden. In het Oude testament wordt dit verwoord: 'Ik zal verzadigd worden met uw beeld, als Ik zal opwaken.' (Psalm 17:15). Dan is de belofte volmaakt vervuld: "Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden."

Beleving

Gods kind kent verwondering over het feit dat er eenmaal geen honger en dorst meer zal zijn. Dat is immers alleen mogelijk vanuit het volbrachte werk van Christus Die het heeft uitgeroepen: "Mij dorst." De gevallen mens hongert en dorst naar de dingen van deze wereld. Hij jaagt rusteloos de zonde na. Hij jaagt naar eigen eer en roem, ook in het kerkelijke en ambtelijke leven. De zondaar hongert en dorst naar de ongerechtigheid. Wijlen ds. F. Lengkeek schrijft wat het honger en dorsten betreft over de begeerte tot verzekerdheid des geloofs. We lezen op blz. 69: "Gelukkig het gewone natuurlijke leven in zijn ontwikkeling staat naar ontwikkeling, behoefte heeft om te weten, waar het aan toe is, zo is het ook met het geestelijk leven. Ook dit jaagt ernaar, om te weten, wat het van zichzelf denken kan en mag. Zo de drang daartoe

gemist wordt, is dit een veeg teken! In elk geval geen teken van gezond geestelijk leven! De geborene in het koninkrijk Gods wordt vermaand op te wassen in de kennis en in de genade van de Heere Jezus Christus (2 Petrus 3:18); zijn roeping en verkiezing vast te maken (2 Petrus 1:10)." In dit leven zijn er soms ogenblikken van verzadiging. Vroeger werd dit wel zo uitgedrukt: 'Zalige uurtjes van korte duurtjes.' We lezen op blz. 77 in het boekje van Lengkeek: "Van kracht tot kracht gaat, volgens de Psalmist, het volk des Heeren op naar Sion, dat is van rustplaats tot rustplaats, van verkwikking en verzadiging tot verkwikking en verzadiging! Maar tussen kracht en kracht ligt de moeizame tocht door de levenswoestijn, en daar spiedt de verzoeking, daar gluuert de vijand!" De volle verzadiging komt pas na dit leven. Een Mara of een Elim is het beloofde land nog niet. In de eeuwigheid zullen Gods kinderen de Heere dienen dag en nacht in Zijn tempel. We besluiten met enkele leerzame zinnen die we aantreffen op blz. 79 van het boekje van Lengkeek: "Er zijn er, die zich de zaligheid voorstellen, als bestond zij maar in ontvangen

en nog eens ontvangen, en zeker, het hemellevens zal een eeuwig ontvangen zijn, maar de aard der liefde is offeren, en nog eens offeren, zich geven uit liefde. In dat geven zal de verzadiging zijn, en als de dichter van Psalm 17 zegt: Maar (blij vooruitzicht, dat mij streelt!)

Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen, U in gerechtigheid aanschouwen, Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld, Dan hebben wij aan meer te denken, dan aan het aanschouwen van de heerlijkheid des Heeren en het delen in Zijn liefde en gemeenschap, dan leggen wij de nadruk op de laatste regel: Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld, en wij zien de gezaligden weer in en met het volle beeld Gods, in kennis, gerechtigheid en heiligheid! Wat weelde ligt er in die verzadiging! Zalig – de hongerenden en dorstenden!"

A. van Heteren

N.a.v. John Blanchard, *Zalig zijn zij, De zaligsprekingen voor vandaag, gebonden, 360 blz., € 22,50, Uitgeverij De Banier, Utrecht, ISBN 90-336-0578-3.*

HET VERVOLG VAN PASEN-1

Een paar weken geleden heeft de christelijke gemeente opnieuw de opstanding van de Heere Jezus herdacht. Het is weer verkondigd, dat de Zaligmaker, die op Golgotha de geest gaf, op de Paasmorgen opgestaan is uit het graf. Hij heeft de dood achter Zich gelaten en is binnen getreden in het onvergankelijke leven. Voor Hem was dat een geweldige verandering. Maar in die verandering is de grondslag gelegd voor de grote verandering(en) in het leven van de Zijnen.

Allereerst de verandering waardoor zij deel krijgen aan de geestelijke opstanding, die wedergeboorte heet. Door Christus' kracht worden zij opgewekt in een nieuw leven. Zij worden nieuwe mensen, geestelijke mensen, mensen wier leven op God georiënteerd wordt.

Vervolgens is er ook de verandering dat zij vrijgesproken worden van schuld en straf. In Zijn opstanding is Christus gerechtvaardigd; Hij draagt de zonden van Zijn volk niet langer. Die zonden zijn weggedaan, verzoend. Die blijven in Zijn graf achter. Maar als dat zo is, dan zijn ook de Zijnen ervan verlost. Vrijgesproken zijn ze.

En dan is er de derde verandering, waar ze later nog deel aan zullen krijgen. Christus' opstanding is de garantie dat ook hun lichamen zullen opstaan. Pasen krijgt een vervolg in de wederopstanding der doden op de jongste dag, bij Christus' wederkomst.

Het is over dat laatste aspect dat we in een aantal artikelen samen willen gaan nadenken. Het vervolg van Pasen en dat dan met name betrokken op wat nog komen gaat en wat we belijden in artikel 11 van de Apostolische Geloofsbelijdenis: Ik geloof de wederopstanding des vleses.

Aandacht niet overbodig

Overbodig is het niet om bij dit geloofsartikel stil te staan. Die wederopstanding wordt hoe langer hoe meer in twijfel getrokken. Is er wel een leven na dit leven? Is het met de dood niet voorbij? Het ongeloof wint hoe langer hoe meer veld en dit wordt bevorderd door de vele twijfels die ook vanaf preekstoelen worden uitgesproken. De vraag wordt in allerlei toonaarden gesteld: Als Pasen echt betekent de overwinning van de dood, wat blijkt er dan in de praktijk van?

Laat het leven van de christenen er dan zoveel van zien?

Dat laatste stelt ons dan weer voor de vraag of het geloof in de wederopstanding des vleses werkelijk leeft onder christenen? Zijn we nog op de toekomst gericht of leven we voor het allergrootste deel met het oog op het heden en de dingen van beneden? Als dat zo is, laten we ons dan eens rekenschap geven van wat Pasen ons in feite zegt. En het vervolg van Pasen. Zijn dit dan zaken, die de Bijbel wel voor onze aandacht plaatst, maar waar we toch eigenlijk wat aan voorbij leven? Is het daardoor dat het leven van hen die waarlijk geloven er zo weinig verlost uit ziet? En dat er zo weinig geloofsperspectief is? Al met al reden genoeg om toch weer eens met nadruk stil te staan bij wat ik dan zou willen noemen het vervolg van Pasen.

We nemen ons uitgangspunt uiteraard in Gods Woord. Waar kunnen we anders van uitgaan? Uit Gods Woord selecteren we een paar passages. In de eerste plaats 1 Thess. 4:13-18. Daarnaast zullen ook nog een paar andere bijbelgedeelten ter sprake komen.

Thessalonica

Paulus heeft maar erg kort in Thessalonica gewerkt. Doordat er al heel snel sterke oppositie tegen het Evangelie ontstond waardoor het leven van de apostel zelfs gevaar liep, moest hij betrekkelijk snel de stad verlaten. Maar ook al was de tijd van zijn verblijf daar maar kort, toch bleek de prediking niet vruchteloos te zijn geweest. De gemeente die was ontstaan kan met recht een bloeiende gemeente worden genoemd. Er was bloei tegen de verdrukking in. Als Paulus een brief aan die gemeente schrijft steekt hij zijn dankbaarheid voor wat de Heere daar gedaan heeft en nog doet niet onder stoelen of banken. Hij is zeer dankbaar voor de zegen van het Evangelie. Het is zelfs tot in de wijde omtrek bekend geworden hoe heerlijk de Heere in Thessalonica gewerkt heeft (1:7,8).

Een zeer opvallend kenmerk van het leven van de gemeente daar is bijvoorbeeld de broederlijke liefde. Die is zo duidelijk aanwezig dat Paulus hen daar in ieder geval niet meer toe hoeft aan te sporen (4:9).

Toch is het ook in Thessalonica niet alles goud wat er blinkt. Waar is dat trouwens wel zo? Er is er altijd een die het met lede ogen aanziet als het Evangelie kracht doet in mensenlevens. En die er altijd weer alles aan doet wat in zijn vermogen ligt om Gods werk

af te breken. Onder meer door het strooien van verkeerd zaad; zaad van de dwaalleer, die hij laat verkondigen en waar hij altijd wel een paar mensen toe bereid vindt.

Dwaling

Het Nieuwe Testament laat ons weten dat deze taktiek van de duivel al heel lang in gebruik is. De christenen in Galatië werden bedreigd door de dwaling van het Judaïsme. In Colosse werd de gemeente in verwarring gebracht door een soort engelenverering, die werd gepropageerd. En in Corinthen gingen predikers rond die verkondigden dat er geen opstanding der doden is. En iedere keer moet Paulus naar de pen grijpen om tegen de dwalingen te waarschuwen en de gemeenten in het rechte spoor te houden of weer terug te brengen.

Ook Thessalonica werd bedreigd. Door een dwaling die veel overeenkomst vertoonde met wat datgene wat in Corinthen voor de nodige verwarring zorgde. Alleen de invalshoek was in Thessalonica wat anders.

Daar had met name de prediking van de wederkomst van Christus veel indruk gemaakt. Er was een sterke verwachting van en uitzien naar die wederkomst. Zo zelfs, dat het overtrokken vormen was gaan aannemen. Het was een overspannen verwachting geworden. Men dacht dat die wederkomst heel spoedig zou komen, waarom verschillende mensen het niet meer nodig achtten om nog hun dagelijks werk te doen. Morgen, misschien overmorgen komt de Heere terug; in ieder geval zeer binnenkort. Wat heeft werken dan nog voor zin?

Een ander gevolg van deze sterke adventsverwachting was ook dat ze er allemaal op waren gaan rekenen dat ze de dag van die wederkomst nog zouden meemaken. Die zou immers vallen tijdens hun leven. En toen - en dat zult u begrijpen - kwamen er problemen. Want de onverbidelijke dood deed ook in de gemeente in Thessalonica zijn werk. Ook uit de gemeente werden er mensen door de dood weggenomen. Er moesten begrafenissen worden geregeld. En wat moest men toen denken van die doden? Waren dat wel echte gelovigen geweest? Waarom waren ze dan gestorven? En betekent dat nu ook, dat ze er niet bij zullen zijn als straks Jezus wederkomt?

Behalve dus de pijn die de dood altijd veroorzaakt - de pijn van de scheiding

en het verlies - beleefden ze in Thessalonica ook nog de vrees dat de gestorvenen straks gemist zouden worden. Of, als ze er wel bij zouden zijn - hoe dan ook - dan zouden ze slechts tweederangs burgers zijn, op grote achterstand van de anderen die bij de wederkomst nog in leven zouden zijn. Maar zelfs dat laatste is nog erg onwaarschijnlijk.

Deze dwalingen hangen samen met de manier waarop men in de griekse wereld over de dood en over lichaam en ziel dacht. Met de dood is het voorbij, zo dacht men. Een heidense dichter zei: De zon gaat op en de zon gaat onder; maar als een mens sterft is dat gelijk aan de ondergang van de zon, die daarna nooit meer zal opgaan. Daarom was er in dat denken geen plaats voor zoiets als de wederopstanding der doden.

Paulus is met die mentaliteit in aanraking gekomen toen hij in Athene preekte (Hand. 17). Hij kwam het ook tegen in de gemeente van Corinthen. En nu in Thessalonica ook al. En hij ziet het als zijn roeping om tegen deze afwijkende opvattingen, die de gemeente van zoveel troost beroven, te waarschuwen. Hoe gaat hij dat doen? Door om te beginnen hun onkunde weg te nemen. Hij wil niet dat ze onwetend blijven, zo schrijft hij.

Onkunde

Hij ziet die verwarring en die onzekerheid dus als een gevolg van onwetendheid. Ze zijn niet genoegzaam op de hoogte van wat God geopenbaard heeft. Hun kennis is gering. Er is nog veel onkunde. Of dat komt doordat ze nog betrekkelijk kort geleden tot geloof waren gekomen of doordat ze er na hun bekering eigenlijk ook weer niet zo heel veel werk van gemaakt hebben om zich te verdiepen in het Woord Gods, feit is in ieder geval, dat ze veel te weinig weten. En dat is gevaarlijk.

Inderdaad, uit onkunde komen veel problemen voort. Zijn we niet goed thuis in het Woord dan staan we open voor allerlei wind van leer. Mensen met een geringe kennis van de waarheid zijn vaak een gemakkelijke prooi voor verkondigers van een andere boodschap. Het is dan ook geen wonder dat de Heere ons in Zijn Woord steeds weer aanspoort om te waken in het onderzoek van Zijn Woord.

Iets wat vandaag de dag wel met heel grote klem gezegd mag worden. Met name in onze tijd hapert hier veel. En

we zien de gevolgen. Wat zijn er velen die heel snel in verwarring gebracht worden. Die als kinderen zijn, die met de vloed bewogen en omgevoerd worden met alle wind der leer, zoals Paulus het onder woorden brengt (Ef. 4:14).

Laat dit dan de eerste les zijn, die we hier van de apostel Paulus leren, dat we er aan werken zullen om thuis te zijn in de waarheid Gods, geworteld en gegrond in die waarheid. Echt geestelijk leven mag immers geen

zaak zijn van emotie en gevoel alleen. Let er op, dat we zovaak lezen: Wij weten....

Zit het dan in ons verstand? Als het dat alleen is, dan zit het inderdaad 'een voet te hoog'. Dat is een gevaarlijke eenzijdigheid. Maar verval nu niet in een ander uiterste, alsof het hoofd er niet toe doet.... Het gaat om hoofd en hart, om de gehele mens.

P. den Butter

VRAGENRUBRIEK

De Geest getuigt (2)

We gaan verder met de beantwoording van de vraag over het werk van de Heilige Geest, zoals ons dat beschreven wordt in Romeinen 8:16. Daar lezen we: "Die Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn".

De vorige keer hebben we gezien dat we moeten onderscheiden tussen het overtuigend werk van Gods Geest en het getuigend aspect van Zijn wonderwerk. Ook moet het voor ons vast staan dat we het zowel bij het overtuigend als het getuigend werk hebben over het waar, zalmakend werk in een zondaarshart. We weten uit Gods Woord dat mensen als de Farao van Egypte, koning Saul en Judas de verrader, ook weet hadden van hun zonden. Maar het was slechts de stem van het geweten. Bovendien erkenden ze in het openbaar aan hun medemensen hun verkeerdheid, zoals iemand aan een ander excuses aanbiedt voor iets. Waar de Heilige Geest werkt komt er een verslagenheid in het hart, gewerkt door het Woord! Denk aan de Pinksterdag. De Heilige Geest bedient Zich van het Woord. Daarbij is die verslagenheid niet van voorbijgaande aard, maar het is een verslagenheid van het hart. Daarvan zegt David in Psalm 51: *Gods offers zijn een gans verbroken geest, Door schuldbesef getroffen en verslagen.*

Dit offer kan Gods heilig oog behagen.

Met andere woorden: er komt een besef in ons hart dat we tegen God gezondigd hebben!

'k Heb tegen U, ja U alleen misdreven,

Uw wil en wet, hoe heilig, stout vermaad.

Deze zaken moeten wij goed zien liggen. Tegenwoordig hoort men vaak dat een ieder zo zijn eigen 'geloofs-beleving' heeft. We moeten elkaar in onze geloofsbeleving vrijlaten, zo zei een ambtsdrager eens tegen me. De één ziet het meer zus en een ander meer zo, maar we hebben toch allemaal dezelfde Vader, zo vervolgde hij.

Ja ja! En dat zijn dan ambtsdragers binnen onze eigen kerken! Hier blijkt een geestelijke onkunde die zielsmisleidend is en waardoor men ook anderen nog eens bedriegt. Want hoe kan men geloven een kind van God te zijn, dus te delen in het getuigend werk van Gods Geest, en vreemd zijn aan het overtuigend werk van de Heilige Geest? Dat is onmogelijk.

We moeten de zaken niet omkeren, alsof ik eerst leer geloven een kind van God te zijn en daarna mijn zonde en tekorten ga zien. Het wordt ook wel zo gesteld: eerst moet je naar de Heere Jezus toe en Die laat je je zonden zien!

Nu is het inderdaad waar dat het Christus is, Die als de hoogste Profeet mij onderwijst in mijn bestaan voor God. Maar Hij doet dit door middel van Woord en Geest. En in dat overtuigend werk is de Heere Jezus Christus mij als persoonlijke Borg en Middelaar nog vreemd. Dan zie ik nog geen waardij in Hem. Dan zie ik slechts eigen onwaardigheid en verlorenheid.

Wel is het waar dat in dit werk trap en mate is. Ook wordt de één in het begin van het geestelijk leven dieper in zijn bestaan voor God ingeleid dan de ander. Van al die zaken geldt ook nog eens: wat de één van voren leert,

leert de ander van achter.

Maar hoe waar dit alles ook is, het is absoluut niet zo dat ik eerst ga geloven dat ik een kind van God ben, en later mezelf leer kennen. Dit kan niet omgedraaid worden. De Heere opent mijn oog voor de werkelijkheid waarin ik gevallen ben. Ik ga zien dat ik een verloren Adamskind ben. Dat ga ik zien met door Gods Geest geopende ogen. Het zien van mijn verloren staat voor God is dus een wezenlijk onderdeel van het waar zalmakend werk van God in mijn hart.

Toen de Heere Jezus Zich aan de Samaritaanse vrouw openbaarde, begon Hij toen met te zeggen: Ik ben de Christus? Nee! Wel zei Hij tot die vrouw: als u eens wist Wie Ik was! Maar ze wist het niet. Het enige wat ze van Hem wist was dat Hij een Jood was: Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt...

Christus heeft de weg gebaad naar die heerlijke Zelfopenbaring. En hoe deed Hij dat? Deed Hij dat niet door haar op haar schuldige leven te wijzen? Schuld moet schuld worden, dan zal de Zalmaker de Zalmaker worden!

In het overtuigend werk van de Heilige Geest maakt Hij Zelf plaats voor het getuigend aspect van Zijn werk. Maar, en ik stel er prijs op ook dat met de allergrootste nadruk te zeggen: ook dat is een doorgaand werk! Het is niet zo dat het overtuigend werk van de Geest op een gegeven moment stopt en plaats maakt voor het getuigend werk. Het is zelfs zo dat Zijn getuigend werk *altijd* geschiedt in de weg van Zijn overtuigend werk, dus ook bij de voortgang van het geestelijk leven. Als je dus mensen tegenkomt die de beleving van hun zondeschuld ver achter zich hebben liggen, en die nu dan staan in de blijheid en zekerheid van het geloof, hoef je daar niet van in de war en onder de indruk te raken. Neem de apostel Paulus nu zelf! Hij die op goede gronden kon getuigen: Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus (Rom.5:1), hoor je ook klagen: Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet (Rom. 7:18).

Nu zegt de apostel in Romeinen 8 dus: *Die Geest, namelijk de Geest der aan-neming tot kinderen, Die getuigt met onze geest.* De Heilige Geest werkt alles. Hij schenkt in de wedergeboorte het nieuwe leven. Hij onderhoudt dat nieuwe leven. Hij doet dat nieuwe leven groeien. Al deze zaken door middel van het Woord van God. Dus door Woord en Geest ontvang ik het

nieuwe leven **uit** God. Door Woord en Geest wordt dat leven onderhouden **door** God en door Woord en Geest wordt het nieuwe leven nu ook een leven **tot** God.

Wat doet de Heilige Geest dus? We kunnen het ook zo zeggen: Hij zorgt voor de toepassing van het Woord. Hij maakt het Woord levend en krachtig in mij. Het Woord laat mij mijn schuld zien. Door het wonderwerk van de Geest leer ik dat Woord toe-eigenen. Dan gaat het niet langer in Gods Woord over de mens die van God afviel, maar dan gaat het over mij, die van God af ben gevallen. Dan gaat het niet langer over de schuld van een mens, maar dan gaat het over mijn schuld!

Door de Heilige Geest leer ik dus mijnen. Dé schuld wordt mijn schuld, dé val wordt mijn val.

En in die weg wordt de Heere: mijn Heere en mijn God. En leer ik ook de Vadersnaam gebruiken. Dat ligt echter heel teer. Wie het vatten kan, vatte het, maar juist een kind van God kent de schroom tot het gebruik van die heerlijke Naam. Dat heeft met de beleving van het kinschap en het zicht op Christus te maken.

Daarover echter D.V. een volgende keer.

K. Hoefnagel

LCJ-jongeren in Barneveld bijeën rond thema 'Doeltreffend!'

'Het klinkt misschien cru, maar er wordt op jou geschoten. Er is een strijd om jou gaande.' Dat zei commissievoorzitter Alex de Bruijn tegen de ongeveer 900 jongeren die zaterdag 8 april naar het LCJ-Jeugdappel -16 in Barneveld waren gekomen. Twee sprekers werkten het thema 'Doeltreffend' uit in twee deelthema's: helse pijlen en hemelse pijlen.

'De duivel is blij met iedere pijl die blijft haken, met elke zonde die je doet', aldus De Bruijn bij de opening. 'Hoe meer pijlen van satan er in je hart zitten, hoe minder ruimte er is voor Gods pijlen. Dat zijn pijlen van liefde die natgemaakt zijn in het bloed van Christus. God wil je hele hart. Hij kan niet tevreden zijn met een gedeeld hart.'

Ds. P.L.D. Visser, predikant te Ouderkerk aan de Amstel, gaf aan dat hij het zich goed voor kon stellen dat jongeren wat geschrokken reageerden op het thema. 'Misschien dacht je wel: helse pijlen, daar schrik ik eigenlijk

van, ik vind het moeilijk om daar over na te denken. Ik word er bang van.' De predikant benadrukte daarom nog eens, zoals eerder al gezongen was, dat Jezus Triomfator is. 'Als je bang bent, weet dan dat je bij Hem veilig bent. Houd dat vast.'

Aan de andere kant waarschuwde hij de duivel niet te onderschatten. 'Als je denkt: van de duivel heb ik nog nooit iets in mijn leven gemerkt, pas dan op. Paulus roept in Efeze niet voor niets op om de wapenrusting van God aan te trekken.'

'Aan Demas in de Bijbel kun je zien hoe de duivel werkt', aldus Visser.

'Die man stond in de gemeente hoog aangeschreven. Hij kon misschien wel dominee worden en Paulus opvolgen. Later schrijft Paulus echter met tranen in de ogen dat Demas hem verlaten heeft'. De duivel hoopt dat je net als Demas de tegenwoordige wereld lief krijgt, zei de predikant. 'Gewoon door alles wat jullie elke dag meekrijgen via reclame, tv, radio, Internet en lectuur. Hij laat je een mooie glitterwereld zien en wil je zo vasthouden. Dat is zijn strategie.' Visser waarschuwde de jongeren op te passen voor die pijlen, 'anders gaat je leven in vlammen op.' 'De enige manier om aan de duivel te ontkomen, is te vluchten naar Jezus', zei hij. 'Vraag Hem je te redden van de duivel. Hij begrijpt die vraag en zal dat ook zeker doen.' De predikant onderstreepte het belang om werkelijk stil te worden voor het aangezicht van God en daar ook elke dag de tijd voor te nemen.

Jeugdwerkdadviseur Lia Romeijn hield een kort interview met ex-popmuzikant Johan Vreugdenhil: 'Vroeger zou ik gezegd hebben: Het komt wel goed in je leven, je bent jong, maak er wat van. Nu zeg ik: Doe alsjeblieft niet hetzelfde als ik heb gedaan, laat je niet bij God vandaan trekken.'

De duivel leer je pas echt kennen als je Jezus leert kennen, zei Vreugdenhil. 'Anders zie je hem nauwelijks. Ik was me vroeger niet echt bewust van de kracht van de duivel. De oud-muzikant adviseerde de jongeren de hele dag door te bidden. 'Dat lijkt onmogelijk, maar dat kan; ik doe het ook. Hoe dichter ik bij God leef, hoe meer ik afstand neem van de zonde en voel dat ik door Hem beschermd wordt.'

Vanuit de zaal kwam de vraag waarom God het toelaat dat de duivel pijlen op gelovigen afschiet. Ds. A. van der Zwan, die het tweede deelthema (hemelse pijlen) toelichtte: 'God is almachtig én ontzaglijk wijs. Hij kan uit het kwade van de duivel iets goeds laten voortkomen. Jozef zei tegen zijn broers: 'Jullie hebben het wel ten

kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gekeerd om het hele volk in het leven te behouden.'

Ds. Van der Zwan zei in zijn toespraak, die evenals de vorige voorafgegaan werd door een videofragment, dat hij zowel slecht als goed nieuws had. 'Het slechte nieuws is dat jij ook, van huis uit, vijand van God bent. Dat kan ook onopvallend, terwijl je netjes onder de preek zit, of hier op het Jeugdappel, maar toch de deur op slot houdt voor de Heere Jezus.' De Sliedrechtse predikant vroeg de jongeren of ze dat al ontdekt hadden en tegenover God beleden.

'Het goede nieuws is dat God op je hart mikt', zei hij. 'Hij heeft heel andere bedoelingen dan de duivel. In Psalm 45 staat dat God zijn pijlen richt op het hart van vijanden om ze levend te maken.' Jezus leed Zelf opdat anderen zouden leven, zei hij. 'Die genade wil Hij jullie allemaal schenken.'

De Bijbel is bij uitstek de bron om God te leren kennen, benadrukte de predikant. 'Hij is bezig, vooral als Zijn Woord opengaat. Dan gaat er iets gebeuren. Is dat een wonder of niet? Als jij niet weet hoe het moet, zeg het dan aan de Heere Jezus. Hij geeft alles wat je nodig hebt.'

Zomerschool 2006 - Moslims en het Evangelie

**Vijf dagen van intensieve bezinning,
studie en ontmoeting, maandag 19
t/m vrijdag 23 juni.**

Evenals voorgaande jaren organiseren st. Evangelie & Moslims (E&M) en de Arabische Wereld Zending (AWZ) een zomerschool voor christenen die zich willen bezinnen hoe zij persoonlijk en/of vanuit hun gemeente in Christus' naam iets kunnen betekenen voor moslims. De Zomerschool wordt gehouden in het gebouw van de Near East Ministry te Voorthuizen.

Sprekers op de Zomerschool zijn mensen met een ruime ervaring in de omgang met moslims. Enkelen zijn zelf afkomstig uit de wereld van de islam.

Thema's die aan de orde komen:

- verhouding moslims - christenen.
- islamitische geloofsleer en -praktijk.
- kernbegrippen in bijbel en koran.
- moslimvrouwen.
- de Turkse en Arabische wereld.
- contextualisatie.
- mogelijkheden en vormen van getuigenis en dienst onder moslims.

Tijdens de Zomerschool komen we ook in contact met moslims. We bezoeken een moskee en gaan een avond met moslims in gesprek. Het cursusgeld bedraagt € 240,-. Dit is inclusief de maaltijden en overnachting op basis van 2 of 4 persoonskamers. Meer informatie of aanmelding bij E&M (033-4659290, e-mail: buro@evangelie-moslims.nl, website www.evangelie-moslims.nl) of AWZ (0228-592020, e-mail: awz@azbmail.net)

Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden.

Op D.V.Zaterdag 13 mei a.s hopen we weer onze jaarlijkse bezinning en ontmoeting middag te houden. Ds.K.Hoefnagel zal het onderwerp inleiden:

„De Gereformeerde Eredienst“
Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de:
Chr.Geref. Sionskerk

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

**Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten**

Verzending door heel Nederland

Hoofdweg 127 te Damwoude.
Aanvang : 14.00 uur.
Kinderoppas en boekentafel aanwezig.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.
Allen van harte welkom!

Pinksterappèl

D.V. 5 juni 2006 organiseert de Chr. Geref. J.V. 'de Kandelaar' te Ouderkerk a/d Amstel opnieuw een pinksterappèl met als thema:
DE HEILIGE GEEST EN DE HEILIGE ZONDAAR

Plaats van samenkomst:
Pniëlkerk' te Katwijk aan Zee,
Jaap Bergmanstraat 1

Aanvang middagbijeenkomst:
15.00 uur

Spreker
ds. C. Bos

Aanvang avondbijeenkomst:
18.30 uur

Spreker
de heer D. van Genderen
Tussendoor zijn er muzikale intermez-
zo's, orgelspel, koorzang en samen-
zang

HARTELIJK WELKOM

*Deputaten "Pastoraat in de gezondheidszorg"
van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland*

UITNODIGING

voor een bezinningsavond

D.V. woensdag 26 april a.s. 19.30 uur
in

Leeuwarden

Chr. Ger. Bethelkerk, Huizumerlaan 102

THEMA:

**"Ik heb nog steeds verdriet....mag het?"
(omgaan met rouw)**

Programma-overzicht:

- Spreker: Alie Valkenburg
- Algehele leiding: ds. P.W. Hulshof, deputaat

Voor meer informatie:

- Annie Reitsma, tel.: 030 - 6920073 (na 17.00 uur)

Er is voor dit thema een pastorale handreiking samengesteld, die na afloop van deze avond beschikbaar is.

Gehandicapten - vakantie - accommodaties

Nieuw op Texel

De Noorderhoeve

gehandicapten accommodaties

2 Luxe vakantiewoningen
7 en 8 persoons, compleet met:
hoog/laag bedden,
douche-brancard en tillift.
Tevens voorzien van vaatwasser,
magnetron, wasmachine en
wasdroger.
Beschikbaar vanaf 1 juli 2006.

Bel voor meer informatie
of reserveer via
telefoon 0222 31 89 06
Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel

Ik heb geen mens...

Ontmoeting

Joop is één van de vele dak- en thuislozen in Nederland. Zijn ouders zijn gescheiden. Door gebrek aan opvoeding kreeg hij verkeerde vrienden. Hij belandde al snel in de wereld van drugs en alcohol en kwam op straat terecht.

Ontmoeting helpt mensen zoals Joop: dak- en thuislozen, junks en prostituees. Mensen die bitter eenzaam zijn. Uw steun is daarvoor nodig! Wordt daarom donateur van Ontmoeting. Meldt u aan via onze website.

www.ontmoeting.org

Help Joop en word donateur van Ontmoeting!

Stichting Ontmoeting
Postbus 263
3990 GB Houten
T 030 - 635 40 90
F 030 - 635 40 99
info@ontmoeting.org
www.ontmoeting.org
Rabobank 38.76.69.140

Stichting China
Veenendaal

Kinderrellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

Zorg dichtbij

Rotterdam • Gouda • Gorinchem
Zwijndrecht • Veenendaal
Goes

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl
Zorg met een eigen kleur

friedensstimme

Postbus 15
2800 AA Gouda
T 0182 - 538 544
F 0182 - 572 582
www.friedensstimme.nl
info@friedensstimme.nl

voor evangelisatie en bijbelverspreiding in de voormalige Sovjetunie

U kunt ons werk dagelijks steunen

Gebed is dé steun die Russische evangelisten en hun gezinnen nodig hebben. U kunt hen dus dagelijks steunen.

Ook willen wij onze broeders en zusters blijven ondersteunen met Bijbels en andere evangelisatiemiddelen. Daar is geld voor nodig. Déze steun kunt u overmaken op **giro 4132334**.

Bij Kliksafe-ADSL krijgt u optimale veiligheid.

Goed voor uw pc;
voor u en uw kinderen!

www.kliksafe.nl/adsl
of bel (0341) 27 49 99

kliksafe
... bewuste keus

Klikwereld: voor kids tot en met 12 jaar. Leuk en leerzaam.

Probeer het een week vrijblijvend!

www.klikwereld.nl
of bel (0341) 27 49 99